

Handläggare
Malin Nyberg
Nämndsekretariatet

Diarienummer
2017UTN/0133

Utbildningsnämnden

Återrapportering av rekryterings- och kompetensförsörjningsstrategi för Värmdö kommuns för-och grundskolor 2017

Förslag till beslut

Återrapporteringen godkänns.

Beslutsnivå

Utbildningsnämnden

Bakgrund

Utbildningsnämnden gav 2015-04-23 § 43 och 2015-05-07 § 47 förvaltningen i uppdrag att utreda rekryteringsincitament genom en rapport som redovisar ålder samt löne- och kompetensläge i kommunen, löneläge i jämförbara kommuner, bedömning av löneutveckling och konsekvenser av denna, rekryteringsfrämjande idéer och tillämpningar från andra verksamhetsfält.

Uppdraget resulterade i en rapport och tillika rekryterings- och kompetensförsörjningsstrategi för Värmdö kommuns grundskolor som utbildningsnämnden godkände 2015-09-03 § 70. Nämnden uppdrog samtidigt till förvaltningen att återkommande återrapportera resultaten med början av vårterminen 2016.

Genom strategin beslutad 2015-09-03 § 70, antog utbildningsnämnden nio rekryteringsfrämjande och kompetensförstärkande åtgärder inom tre områden:

Nyexaminerade lärare

- Mentorskap för nyexaminerade lärare
- Förtydligande riktlinjer för mottagande av VFU-studenter
- Övningsskolor/förskolor för VFU

Kompetensutveckling, möjlighet att kompetensutvecklas genom kollegialt lärande

- Nätverk av ämneslärare
- Olika satsningar exempelvis EdCamp, Teach Meet eller uppstartsdagen med workshops under ledning av förstelärare
- Framtagande av kommungemensam kompetensutveckling

Satsning på IKT

- Pedagogiska verktyg, Google Apps for Education
- Satsning på lärplattor och pedagogiska appar

- Administrativt stöd för pedagoger, kommunikationsportal Schoolsoft

Kompetens- och rekryteringsstrategin ligger i linje med SKL:s nio strategier för att möta rekryteringsutmaningen avseende förskollärare och lärare. På grund av att satsningarna ser olika ut från år till år fortsätter strategin utgå från tidigare beslutade områden; nyexaminerade lärare, kompetensutveckling och möjlighet att kompetensutvecklas genom kollegialt lärande samt satsning på IKT, men åtgärderna anpassas efter årets rekryteringsfrämjande och kompetensförstärkande åtgärder.

Ärendebeskrivning

Värmdö kommun strävar efter att vara en attraktiv skolkommun och har i enlighet med strategin genomfört en rad åtgärder för att bli ett attraktivt alternativ för nya lärare och för att behålla kompetent personal.

Kommunen har sedan 2016 nya rutiner för mentorskap för nyexaminerade lärare och för mottagande av VFU-studenter för att attrahera nya lärare till kommunen. Som ett led i detta och eftersom VFU-handledaren är en nyckelperson för lärarstudenters professionsutveckling har kommunen satsat på att öka antalet förskollärare/lärare som har genomgått VFU handledarutbildning om 7,5 högskolepoäng. Tillsammans med Stockholms universitet har därför hittills 18 pedagoger kompetensutvecklats till VFU-handledare.

Värmdö kommun har fortsatt arbeta med kompetensutveckling av olika slag för att behålla kompetent arbetskraft i kommunen. Viss kompetensutveckling sker genom kollegialt lärande som anses vara en nyckelfaktor för framgångsrik skolutveckling och lärarna ges möjlighet till utveckling inom professionen. Annan kompetensutveckling sker genom deltagande i satsningar som drivs av Skolverket, SKL och Ifous i samarbete högskolan i Borås.

Satsningen att digitalisera förskolan/skolan i Värmdö kommun fortlöper. Syftet är både att öka kvaliteten i undervisningen genom att finna kompletterande pedagogiska verktyg, underlätta förskolläraren/lärares vardag samt som en del i att stärka Värmdö kommuns attraktionskraft genom att erbjuda digitala verktyg.

Bedömning

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut har inga kända ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Förslag för beslut har inga kända konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslag för beslut har inga kända konsekvenser för medborgarna.

Diarienummer
2017UTN/0133

Konsekvenser för barn

Förslag för beslut har inga kända konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning styrning och kvalitet i samarbete med avdelning förskola och skola.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Återrapportering av rekryterings- och kompetensförsörjningsstrategi för Värmdö kommuns för- och grundskolor 2017	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunala förskolechefer

Kommunala rektorer

Pia Andersen
Chef kultur- och utbildningssektorn

Mats Lundström
Skolchef

Handläggare
Malin Nyberg
Avdelning styrning och kvalitet, Kultur- och
utbildningssektorn

Diarienummer
2017UTN/0133

Återrapportering av rekryterings- och kompetensförsörjningsstrategi för Värmdö kommuns förskolor och grundskolor

Innehållsförteckning

Inledning	3
Nyexaminerade lärare	3
Kompetensutveckling, möjlighet att kompetensutvecklas genom kollegialt lärande	4
Satsning på IKT.....	6
Åtgärder utöver strategin.....	8

Inledning

En bedömning av rekryteringsbehoven på tio års sikt visar att det skulle behövas ungefär 150 000 nya medarbetare inom skola och förskola fram till 2023 om inga förändringar görs i arbetssätt, organisation och bemanning. Utsikterna att få jobb blir goda för yrkesgrupper som exempelvis förskollärare och grundskollärare särskilt lärare i matematik, naturvetenskap och teknik samt specialpedagoger.¹

För att möta utmaningarna godkände utbildningsnämnden 2015-09-03 § 70 och 2016-06-16 § 64, en rekryterings- och kompetensförsörjningsstrategi för Värmdö kommuns förskolor och grundskolor och gav samtidigt förvaltningen i uppdrag att återkommande återrapportera resultaten med början vårterminen 2016.

Strategin omfattar tre områden där åtgärder ska sättas in:

- Nyexaminerade lärare
- Kompetensutveckling, möjlighet att kompetensutvecklas genom kollegialt lärande
- Satsning på IKT

I rapporten redogörs hur kommunen arbetar med åtgärder inom de tre områden som antagits i strategin.

Nyexaminerade lärare

Värmdö kommun strävar efter att vara en attraktiv skolkommun och har i enlighet med strategin genomfört en rad åtgärder för bli ett attraktivt alternativ för nya lärare.

Värmdö kommun har under 2017 annonserat i tidningen Dagens nyheters skolbilaga för att attrahera kompetenta lärare till kommunen. Kommunen har även annonserat i pedagogjobb.se samt forskolejobb.se för att nå nyexaminerade förskollärare/lärare. Utöver detta har ett tre förskolechefer och rektorer i mars deltagit på skoljobbmässan, Sveriges största rekryteringsmessa för personal inom skola, förskola och universitet.

Mentorskap för nyexaminerade lärare

Skolchefen antog 2016-04-29 en rutin för introduktion för nyanställda och nyexaminerade lärare och förskollärare i Värmdö för samtliga kommunala förskolor/skolor. Enheterna använder rutinen genom att nyanställd förskollärare/lärare under minst ett år får utveckla sin undervisning med stöd av en mentor. För att möjliggöra för mentorskap kan förskolor och skolor söka stimulansbidrag från huvudmannen som kan användas för att frigöra förskolläraren/läraren till exempel genom vikarier eller genom att minska mentorns ordinarie arbetsuppgifter.

---

¹ SKL (2014) *Sveriges viktigaste jobb i förskolan och skolan*, s. 11

Mottagande av VFU-studenter

Värmdö kommun vill vara ett attraktivt alternativ för lärare. Genom att studenter genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i kommunens skolor ökar möjligheten att studenterna vid avslutad utbildning ser Värmdö kommun som en attraktiv arbetsgivare. Studenten får positiva erfarenheter från förskolan/skolan och Värmdö kommuns varumärke blir mer bekant. Under 2016 förtydligades riktlinjerna för mottagande av VFU-student. Eftersom VFU-handledaren är en nyckelperson för lärarstudenters professionsutveckling satsar kommunen på att öka antalet förskollärare/lärare som har genomgått VFU handledarutbildning om 7,5 högskolepoäng. Tillsammans med Stockholms universitet har därför hittills 18 pedagoger kompetensutvecklats till VFU-handledare. För både förskolor och skolor finns det centralt avsatta medel till vikarier för att möjliggöra deltagande i handledarutbildningen.

Övningsskolor/förskolor för VFU

Värmdö kommun har tidigare genom en förskoleenhet och en grundskola anmält intresse för deltagande i det projekt om övningsskolor som KSL och Stockholms universitet samverkar. Genom att delta som övningsförskola/skola kan enheten utvecklas genom att få del av den senaste forskningen och kan bidra till studentens utveckling. Förra året blev Värmdö kommun inte utvald att delta, men ska anmäla intresse för nästa period, då med förstärkta förutsättningar genom att fler lärare då genomgått en handledarutbildning.

Kompetensutveckling, möjlighet att kompetensutvecklas genom kollegialt lärande

Värmdö kommun har fortsatt arbetet med kompetensutveckling av olika slag för att behålla kompetent arbetskraft i kommunen. Kollegialt lärande anses vara en nyckelfaktor för framgångsrik skolutveckling och lärarna ges möjlighet till utveckling inom professionen.

Nätverk av ämneslärare

I grundskolan fortsätter samarbetet med samrättning av nationella prov där lärarna gemensamt rättar proven för likvärdig bedömning och kollegialt utbyte.

Ett kommunalt nätverk för specialpedagoger/speciallärare har initierats för att skapa strukturer för samverkan och ett forum för att diskutera specialpedagogiska frågor.

Olika satsningar

Inom förskolan identifierade förskolecheferna under förra året bland annat ämnesområdena matematik, naturvetenskap och teknik som utvecklingsområden. Två pedagogiska caféer planerades och genomfördes med dessa teman, delvis kopplat till kundenkäten. I år har kompetensutvecklingsgruppen resonerat vidare på spåret naturvetenskap och teknik för att pedagogerna i verksamheten ska få bredda sina kunskaper och för att förbättra undervisningen i detta ämne. Kommunen har därför sökt och hoppas få delta i Skolverkets kommunförlagda kurs *Naturvetenskap och teknik*. Om vi blir antagna kommer förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal som är anställda i förskolan en möjlighet att utveckla sin kunskap och sitt sätt att arbeta så att

barnens nyfikenhet och lärande utmanas och stimuleras mer inom dessa områden. Kursstarten är under vårterminen 2018, finansierat av staten samt är ett samarbete med Södertörns högskola.

Kommunens grundskolor har under våren 2017 gått med i ett treårigt forsknings- och utvecklingsprogram kallat *Inkluderande lärmiljöer* i samarbete med Ifous.² Sju skolhuvudmän/kommuner deltar och Högskolan i Borås står för den vetenskapliga ledningen av programmet. Genom deltagande i programmet tas ett samlat grepp om Värmdö kommunala skolors utvecklingsarbete med syfte att skapa bästa möjliga förutsättningar för samtliga elever att uppnå kunskapskraven, likvärdighet och effektiv resursanvändning. Det övergripande syftet med detta program är att utifrån forskning och beprövad erfarenhet förbättra skolans förutsättningar att skapa inkluderande lärmiljöer, dvs. att barn och elever på medverkande förskolor/skolor får ökad insikt i demokratins villkor och processer och upplever sig som delaktiga och medskapande i förskolan och skolan. Syftet är också att de medverkande forskarna får tillgång till den kunskap och de erfarenheter som finns hos skolhuvudmännen och låta detta utgöra grund för ny forskning och ytterligare kunskapsbyggande.

Den övergripande målsättningen med programmet är att på lärar-, rektor- och förvaltningsnivå utveckla såväl kunskap och förhållningssätt som arbetsmetoder och system för att åstadkomma goda förutsättningar för lärande – på klassrumsnivå och organisatorisk nivå.

Värmdö kommun deltar med utvecklingsgrupper från alla kommunala skolor och grundsärskola, 10 skolor, ca 70 personer inklusive skolchef, rektorer och processledare. Arbetet samordnas av centralt placerad processledare, från och med hösten 2017 är det skolstrategen, som ingår i avdelning styrning och kvalitet. En lokal styrgrupp utgörs av de deltagande skolornas rektorer, skolchef samt processledare. Skolchef deltar i programmets styrgrupp tillsammans med representanter från övriga skolhuvudmän.

I Värmdö kommun pågår och har det pågått flera matematiksatsningar. SKL:s organiserade satsning på matematik, *PISA 2015*, avslutades under våren 2016. Satsningen mynnade bland annat ut i samrättning av nationella prov. Som ett led i matematiksatsningen arbetar nu kommunen med *Förstå och använda tal* (FOAT) som är en diagnosmodell som genomförs två gånger per år i alla klasser i årskurs 1-9. Syftet är att kartlägga klassens kunskaper för att bättre kunna anpassa undervisningen. PISA-projektet mynnade även ut i *Biennialgruppen* vilket är ett samverkansprojekt i kommunen. Tre förstelärare i matematik sammankallar 1-2 gånger per läsår matematiklärare per stadium och per skola i syfte att utveckla matematikundervisningen och förbättra resultaten.

16 grundskolelärare och gymnasielärare har deltagit i projektet STLS, *Stockholm Teaching & Learning Studies* som var ett samarbete mellan huvudmän/kommuner och Stockholms universitet för att initiera, stödja och sprida lärarledda forskningsprojekt som handlar om ämnesdidaktiska frågor och problem som uppstår i klassrummet. Huvudmannen medverkande i projektet, med avslut i juni 2017, genom stimulansbidrag för att täcka vikariekostnader.

---

² Ifous är ett fristående forskningsinstitut som verkar för att skapa nytta för svensk skola och förskola:
<http://www.ifous.se/inkluderande-larmiljoer-2017-2019/>

Huvudmannen ansvarar för tillsättning av *karriärtjänster* och har 2016/2017 fått statsbidrag för 71 stycken förstelärare. Karriärtjänsterna för förstelärare och lektor ska göra läraryrket mer attraktivt och säkra god undervisning för elever. Förstelärare och lektor måste ha lärarlegitimation för att kunna söka.

Statsbidraget *Personalförstärkning inom elevhälsan och specialpedagogiska insatser* ska gå till att anställa eller ge uppdrag åt skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer, skolpsykologer, speciallärare och lärare med specialpedagogisk kompetens. Värmdö kommun blev beviljade statsbidrag för 2016.

Bidrag kunde även sökas för att behålla det utökade antal tjänster huvudmannen fick bidrag för under 2016. Värmdö kommun har fått ytterligare bidrag för 2017.

Syftet med *lågstadiesatsningen* är att höja utbildningens kvalitet i de lägre årskurserna samt att fler anställs så att lärarna får mer tid för undervisningen. Värmdö kommun fick beviljade statsbidrag höstterminen 2016 för att behålla personalförstärkningen som genomförts med bidrag från lågstadiesatsningen 2015/2016.

Kommungemensam kompetensutveckling

Kommunen anordnar pedagogiska caféer för all förskolepersonal där föreläsare bjuds in. Under hösten 2016 var temat Naturvetenskap och teknik. Under hösten 2017 anordnas en fortsättning på värdegrund och likabehandlingstemat för alla pedagoger genom en föreläsning om jämställdhet i förskolan.

Under 2016/2017 deltog samtliga kommunala grundskolor och gymnasieskolor i Läslyftet. Läslyftet var en fortbildning i språk- läs- och skrivdidaktik för lärare som byggde på kollegialt lärande. Genom Skolverket utbildades pedagoger på varje skola till handledare vilka i sin tur handledde sina kollegor. Huvudmannen stimulerade kompetensutvecklingen genom att tillskjuta medel för att finansiera handledarnas nedsättning av tjänst på 10 procent.

Läslyftet syftade till att förbättra elevernas läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen.

Under höstterminen 2017 kommer kommunen starta upp en kommungemensam kompetensutveckling för fritidshemmet. Nyckelpersoner såsom arbetslagledare och motsvarande kommer att väljas ut att delta tillsammans med skolledare från enheten i ett utvecklingsprogram inriktat mot att driva fritidshemsutveckling. Arbetet bedrivs i form av fem gemensamma träffar under läsåret 2017-2018, med föreläsningar, workshops och diskussioner. Mellan varje tillfälle genomför deltagande nyckelpersoner någon form av utvecklingsuppdrag på sin enhet/i sitt arbetslag, vilka också redovisas vid de gemensamma träffarna. Mellan gångerna läses också litteratur in för diskussion. Hela satsningen inleds med en introduktionsföreläsning för samtlig personal på fritidshem i Värmdö kommun.

Satsning på IKT

Satsningen att digitalisera förskolan/skolan fortlöper för att både kunna öka kvaliteten i undervisningen genom att finna kompletterande pedagogiska verktyg, underlätta

förskolläraren/lärarens vardag bland annat med dokumentation och kommunikation med vårdnadshavare. Ökad digitalisering kan även öka Värmdö kommuns attraktionskraft.

Pedagogiska verktyg

Google Apps for Education (G-SUITE), tidigare GAFE, är ett digitalt verktyg skapat för skolverksamhet för samarbete i klassrummet som ger möjlighet att skapa, dela och redigera filer själv eller tillsammans med andra. Google Classroom är en del i G-SUITE för kommunikation inom klassen. Värmdö kommun har nu en kommungemensam ram i G-SUITE i syfte att öka likvärdigheten för skolorna och underlätta administrationen.

Lärplattor och pedagogiska appar

Från årskurs 4 har alla elever en egen dator och andelen datorer/lärplattor i skolan fortsätter att öka i kommunens förskolor och skolor. Skolverket har föreslagit en ny nationell IT-strategi för att digitaliseringen av skolväsendet och genom den förväntas andelen öka ytterligare.

Regeringen har beslutat om förändringar i styrdokumenterna för grundskole-, gymnasie- och vuxenutbildningen rörande digital kompetens i läroplaner, kursplaner och ämnesplaner. Detta kommer bland annat innebära en ökad användning av digitala verktyg i klassrummet, ökat inslag av programmering i naturvetenskap och slöjd samt fokus på att stärka elevernas källkritiska förmåga. Den tekniska infrastrukturen finns delvis och en arbetsgrupp med rektorer har börjat titta på en handlingsplan/aktivitetsplan för att stärka möjligheten att arbeta efter dessa läroplaner. Förändringarna i styrdokumenterna träder i kraft 1 juli 2018 men det är möjligt för skolorna att börja arbeta utifrån de reviderade styrdokumenterna redan från 1 juli 2017.

Gällande förskolan så har Skolverket ett nytt uppdrag att göra en total översyn av förskolans läroplan och där ingår även att skriva in digital kompetens. Förslaget ska redovisas till regeringen våren 2018. En arbetsgrupp med förskolechefer kommer framöver att titta på vad detta innebär för förskolan.

Administrativt stöd för enheterna

För att ge förskole- och skolpersonal förutsättningar att fokusera sin tid på rätt saker har kommunen utvecklat ett ramverk för lärplattor. Dessutom har ett system för att hantera lärplattor/datorer implementeras som stöd för livscykelhanteringen av såväl enheter som appar där arbetet fortsätter. Målet är att systemet ska vara implementerat för alla förskolor och skolor under hösten 2017.

För att stödja grundskolorna i processen kring elever i behov av särskilt stöd har kommunen under våren 2017 slutfört ett projekt kring digitala elevakter och processtöd för elever i behov av särskilt stöd. Ett av syftena i projektet var att öka samordningen och effektiviteten hos både förvaltningen och verksamheterna men även att det administrativa arbetet i dessa processer skulle underlättas genom enhetliga rutiner och mallar i ett och samma digitala system för alla grundskolor i kommunen.

Alla förskolor och skolor använder skolplattformen Schoolsoft. Utveckling pågår för att koppla ihop Schoolsoft med G-SUITE för att få ytterligare fördelar med ökade möjligheter och minskad administration.

Åtgärder utöver strategin

Bra ledarskap/chefer

Arbetet med gemensam kompetensutveckling för chefer och ledare har fortgått med ledarskapsutbildningar för såväl personal som har arbetsledande funktion men inte är chef, för nya chefer och för mer erfarna chefer. *Ledarakademin* är ett kvalificerat utvecklingsprogram speciellt framtaget för chefer och ledare i Värmdö kommun.

Samtliga förskolechefer och rektorer har genomgått, ska genomgå eller genomgår rektorsprogrammet och flera rektorer har även genomgått fortbildning i form av rektorslyftet/numera fortbildning för rektorer med fokus på pedagogiskt ledarskap. I år deltar två förskolechefer och tre rektorer.

Kommunen har även bjudit in Skolinspektionen för att i höst berätta om sin rapport *Förskolechefens ledning*.³

Övriga behörighetshöjande åtgärder

Huvudmannen skjuter till medel till *Läraryftet* och *Vidareutbildning av lärare, VAL*, för att stimulera vidareutbildning för redan verksamma i läraryrket. Båda vidareutbildningarna syftar till att ge behörighet för legitimation eller ytterligare behörighet till verksamma lärare. VAL riktar sig även till personal i fritidshemmet. Kommunen uppmuntrar pedagoger att vidareutbilda sig och har avsatt stimulansbidrag som förskolecheferna och rektorerna kan söka. Under höstterminen 2016 uppfyllde 23 pedagoger i kommunen kriterierna. Huvudmannen har sökt och fått statsbidrag för de lärare som går kurserna.

---

³ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/forskolechefens-ledning/>